

EN POLITISK KAMP OM TÄNKANDET

Det är ingen hemlighet att regeringen har en kulturminister som inte klarar av det som sällskapsspelet TP kan, att skilja på "kultur/nöje" och "underhållning". Underhållning kan visserligen visserligen också vara kultur men när kulturministern hellre vill kallas underhållningsminister för att "kultur har en så negativ klang" blir man orolig. Ministären Reinfeldts försök att tillsätta en "opolitisk" kulturminister efter norsk modell havererade redan efter en vecka när den före detta Timbro-chefen Cecilia Stegö Chilò avslöjades att ha fuskat med TV-licensen. Vad man kan konstatera är att en kulturpolitik byggd på borgerliga värderingar är något krystat. Borgerliga värderingar och kultur hör helt enkelt inte ihop. Detta bygger jag på påståendet att kulturen är det största hotet i vår tid mot det kapitalistiska samhället. Kampen om kulturen är, som Svenska Clartéförbundet skriver, "kampen om vårt tänkande". Detta kan historiskt beläggas med hur fackföreningsrörelsen var tidigt ute med en folkbildningstradition som exempelvis resulterade i Arbetarnas Bildningsförbund och i fackföreningsdrivna bibliotek. Arbetarrörelsen tog helt enkelt upp kampen med borgerligheten om människors tänkande, om kulturen.

Den borgerliga kulturpolitiken har i allt väsentligt två syften; för det första att ta makten över tänkandet och för det andra att ge de motståndsfickor som finns genom fria teatergrupper, tidningsutgivare (bis fick en tydlig signal om detta när tidskriftens statsbidrag drogs in 2012), författare, musiker och bildkonstnärer en så svår arbetsituation som möjligt. Denna politik återspeglas i konkret handling och genom konkreta politiska reformer som fyller ett enda enkelt syfte, att skära av arbetarrörelsens övertag i den politiska och kulturella kampen om människors tänkande och individuella bildning som resulterar i ett stärkt kollektivt handlande genom hela vår nutidshistoria.

Nedan återger jag tio kulturpolitiska reformer som skett sedan 2006. Dessa reformer är konkreta exempel på hur den parasitära kapitalismens lakejer i regeringen Reinfeldt försökt återerövra makten över människors tänkande och slutgiltigt förgöra det folkligt förankrade motstånd som den socialistiska delen av arbetarrörelsen bjudit sedan sent 1800-tal.

- 10 REFORMER UNDER REGERINGEN REINFELDT

AV JONAS LUNDGREN

1: FÖRHANDSGRANSKNING AV PUBLIC SERVICE

Den 30 maj 2011 kritiserades kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth av riksdagens konstitutionsutskott. Anledningen var regeringens beslut om förhandsgranskning av public service-företagens (SVT, UR och SR) programsatsningar för att säkerställa att programut-budet från public service inte skulle konkurrera med det utbud som erbjuds av de privata aktörerna. För att vara en regering som förespråkar den fria konkurrensen som något nyttigt och positivt låter detta något inkonsekvent. Dock lär vi av detta att det i regeringens värld aldrig handlar om konkurrens på lika villkor, utan istället om att konkurrensen ska snedvridas till förmån för de privata aktörerna.

2: INSKRÄNKNING AV STÖDET TILL KULTURTIDSKRIFER

"Vad är en kulturtidskrift?" var den enda frågan Alliansen behövde ställa sig för att ogenerat dra in utgivningsstödet för många viktiga kulturtidskrifter. Att det fanns en tydlig avsikt var nästan för uppenbart när kulturtidskrifter som förlorade stödet var exempelvis *Pockettidningen R* och *Mana*. Kampen om människors personliga utveckling som tänkande varelser hade tagit sin början.

3: INSKRÄNKNING AV TIDSKRIFTSSTÖDET

Skadeverkningarna är ungefär desamma som när stödet för kulturtidskrifter inskränktes. De nya reglerna för tidskriftsstöd gör att viktiga röster riskerar att tystna. Ett exempel på en sådan tidskrift är *bis*. Inskränkningen av stödet för tidskrifter, de hårdare reglerna, gör också att centrala radikala samhällsdebattörer som *Flamman* och *Arbetaren* ständigt balanserar på en smal tråd. Dessa röster riskerar att tystas av den politik regeringen för gällande tidskrifter, den politik som går ut på den darwinistiska marknadsfundamentalismens grundläggande princip om den starkes överlevnad. Detta är ett konkret bevis på det riktiga i strategin att inte göra sig beroende av statens godtycke. Två socialistiska tidningar som av princip inte gjort detta är *Folket i Bild/Kulturfront* och *Clarté*. Att principen är riktig ser vi i de ekonomiska bakslag som drabbat de tidningar som förlorat det statliga stöd man gjort sig beroende av eller tagit för givet.

4: AVSKAFFANDE AV DEN STATLIGA INKOMSTGARANTIN (KONSTNÄRSLÖNEN)

Det finns de som inte riktigt förstått tanken med den statliga inkomsträntan för kulturarbetare. Därför krävs en kortare förklaring: Tanken med inkomstgarantin var att kulturarbetare som inte har den kommersiella framgång som vissa av deras kollegor har men som samtidigt är viktiga som inspirationskällor ska kunna fortsätta sin produktion. Detta håller regeringen uppenbarligen inte med om. Dock innebar avskaffandet av den statliga inkomstgarantin inte att de som redan förärats denna inte får den mer. Inkomstgarantin är på livstid och personer som erhållit den är exempelvis Roy Andersson och Stefan Jarl (båda filmare), Lars Kleen (bildkonstnär), Jan Myrdal (författare), Janne Schaffer (musiker/kompositör), Maj Wechselmann (dokumentärfilmare) och Manne af Klintberg (clown).

5: KULTURSPONSERING ISTÄLLET FÖR STATLIGT STÖD TILL KULTUREN

Det bärande konceptet i hela regeringens kulturpolitik är att kultur som inte är kommersiellt gångbar har två möjliga framtidsutsikter; endera skaffar man sig rejält med sponsorer eller så dör man. När Teater Tribunalen bestämde sig för att som ett experiment finansiera en hel teateruppsättning med sponsorer så blev resultatet att man lyckades hitta en enda sådan. När Palatset (kulturhus för barn) i Stockholm startades upp med pengar från näringslivet och Stockholm stad dröjde det fyra månader innan man var tvungna att slå igen portarna igen. Detta på grund av att man helt enkelt inte gick runt ekonomiskt. Palatset kan i mycket sägas vara ett storskaligt experiment i samma tappning som det Teater Tribunalen gjorde några år tidigare med den stora skillnaden att man brände 10 miljoner av Stockholms skattebetalares pengar denna gång.

6: URVATTNADE KULTURPOLITISKA MÅL

Regeringens nya kulturpolitiska mål gick från åtta stycken till fem stycken. De mål som togs bort och inte ersattes var:

- Kulturpolitiken skall medverka till att skydda yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för att denna frihet skall kunna utnyttjas.
- Kulturpolitiken skall motverka kommersialismens negativa

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

verkningar inom kulturområdet.

- Kulturpolitiken skall garantera att äldre tiders kultur tas till vara och levandegörs.

7: INFÖRANDE AV KVALITETSBEGREPPET I DE KULTURPOLITISKA MÅLEN

Kvalitetsbegreppet har alltid varit problematiskt och när det gäller kulturpolitik är det kanske särskilt problematiskt. Införandet av kvalitetsbegrepp i de kulturpolitiska målen har exempelvis inte vägts upp med någon form av formulering som skyddar amatör- och utövandekulturen, denna ingår helt enkelt inte i regeringens kulturpolitiska mål. Det är i sig är ett problem då detta medför en professionalisering av kulturområdet över lag, vilket innebär en mer passiv kulturkonsumtion där medborgarna i första hand ska konsumera istället för att delta och utöva själva.

8: JAKT PÅ FILDELARE

Den 18 januari 2012 ställdes en fildelare från Värmdö inför rätta för att ha fildelat för privat bruk. Vi talar alltså inte om en grossist utan om en fildelare som fildelar på samma sätt som miljontals andra svenskar gör dagligdags. Detta var en direkt följd av den eftergiftspolitik regeringen driver för skivbolagen och som i praktiken är ett resultat av amerikanska storföretags påtryckningar på regeringen. Dessa påtryckningar har varit ett faktum ända sedan razzian mot The Pirate Bay den 31 maj 2006.

9: INDRAGET STATLIGT STÖD TILL EN BOK FÖR ALLA

En bok för alla är ett bokförlag som sedan 1976 driver en omfattande läsfrämjande verksamhet tillsammans med föreningar, fackliga organisationer, bibliotek, skolor och barn- och ungdomsorganisationer. 2008 drog regeringen in det statliga stödet för *En bok för alla*.

10: KULTURARVSLYFTET

Regeringen har kommit på ett nytt sätt att lösa arbetslösheten, nämligen det kultur- och arbetsmarknadspolitiska projektet Kulturarvslyftet. Tanken är helt enkelt att arbetslösa ska kunna anställas för att hjälpa till med upprustningen av vårt kulturarv. Egentligen är tanken ganska märklig eftersom arbetsuppgifterna exempelvis är antikvariskt arbete. I Sverige finns ett antal högskole- och universitetsutbildningar för de arbeten Kulturarvslyftet är tänkt att sysselsätta arbetslös och utbildad personal med, exempelvis Byggantikvariatsutbildningen och Arkiv- och informationsvetenskap som båda omfattar tre års högskolestudier.

Sammantaget kan konstateras att regeringens kulturpolitik har fyra huvudteman:

- *Yttrande- och tryckfrihet är något man kan ägna sig åt om tillräckligt många är beredda att betala för det. Är för få intresserade kan man ju försöka skaffa sponsorer.*
- *Medborgare ska konsumera, inte agera, producera eller skapa själva.*
- *De som egentligen är målet för en kulturpolitik är de största aktörerna i branschen samt storfinansen.*
- *Profession är ganska ointressant om det går att komma undan billigare genom att frågå den.*

Jonas Lundgren

Kulturpolitisk debattör

Driver Kulturpolitikbloggen: kulturpolitikbloggen.blogspot.com